

Desetletno sodelovanje

OSNOVNA ORGANIZACIJA SINDIKATA TOZD PRECIZNE MEHANIKE JE BILA POBUDNIK IN ORGANIZATOR PRIJATELJSKEGA SREČANJA S PREDSTAVNIKI »ISKRE TOZD MEHANIZMI« LIPNICA OB DESETLETNICI USPEŠNEGA POSLOVNEGA SODELOVANJA.

Leta 1967 je bil ustanovljen obrat precizne mehanike, ki je bil določen, da bi naj izdeloval tahograf EXAKTOR 7 D po licenčni dokumentaciji, katere lastnik je bila firma »KARL FINK« iz Av-

strije. Začetek proizvodnje je bil zelo težak, saj razen nekajmesečnih strokovnih izkušenj, ki si jih je pridobilo šest naših strokovnjakov pri licenčnem partnerju ni bilo osnovnih pog-

Predsednik DS gostov predaja spominsko darilo.

(foto Korpar)

jev za začetek proizvodnje. Sestavni deli tahografa so se uvažali od firme »FINK« in pri nas se je vršila montaža z zelo enostavnimi pripomočki in v malih serijah.

to vrst precizne proizvodnje moderno tehnološko opremljena. Izdelovali so nam precizne osovine, zobnike, polže, ležajne puše, pozneje pa tudi zahtevnejše sklope, kot sta drsna sklopa in urni mehanizem. Sodelovanje se je z leti poglobljalo, saj so nam zraven omenjenih izdelkov nudili še tehnično pomoč z nasveti in predlogi, kasneje so nam pa razvili še konstrukcijsko dokumentacijo za števec kilometrov in ga danes že sami izdelujemo. Moramo poudariti, da je obojestranska želja, da to sodelovanje še nadaljujemo in razširimo na razvoj novega programa, ki se pripravlja za TOZD PRECIZNA MEHANIKA.

Pod vodstvom takratnega prizadevnega vodje obrata tov. Dobljekar Milana so bili napravljeni prvi koraki, da se proizvodnja posameznih sestavnih delov in sklopov prenese na domače kooperante in delno prične tudi v naši delovni organizaciji, kolikor so to dopuščala obstoječa tehnološka proizvodna sredstva. Takrat se je pričelo proizvodno tehnično sodelovanje z »ISKRO TOZD MEHANIZMI«, ki je bila za

Prijateljski stisk roke direktorjev Hafnerja in Vindiš Edvarda

(foto Korpar)

Orodje, omejitni dejavnik stroja

TOZD Orodjarna je obrat za proizvodnjo in vzdrževanje orodij. Nastal je iz dveh temeljnih organizacij, in sicer iz TOZD Orodjarna (prej TAP) in TOZD Orodna centrala (prej SIGMA). Sedaj združuje delo v TOZD Orodjarna 120 delavcev, ki so se organizirali v oddelek priprave dela (konstrukcija, plan in tehnologija) ter proizvodni del, ki je sestavljen iz obrata I. in obrata II.

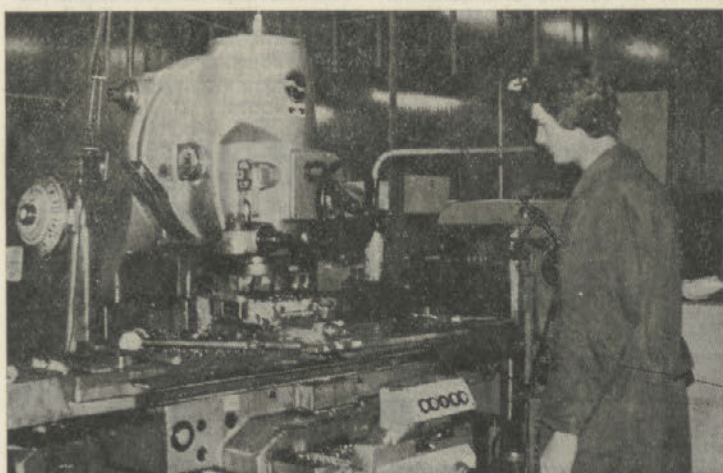
Glavna dejavnost TOZD je izdelava in vzdrževanje orodij in priprav.

Z orodji in pripravami razumemo celotnost vseh pripomočkov, s katerimi, bodisi prilagodimo obstoječa proizvodna sredstva zahtevane izdelave posameznega proizvoda, bodisi omogočimo ustrezno kakovost, ali pa povečamo proizvodnost na posameznem delovnem mestu. Največji pomen imajo tam, kjer imamo opraviti z univerzalnimi visoko produktivnimi stroji, to je v serijski proizvodnji, manjši pa v proizvodnji, ki ima klasične univerzalne stroje, in v proizvodnji, kjer so že stroji sami povsem ali pa deloma prilagojeni določenemu proizvodu (enonamenski stroji).

Skoraj v vseh primerih pa velja, da je orodje omejitni dejavnik stroja.

Izdelava orodij je zato izredno pomemben del osvajanja novih proizvodov, tako v smislu doseganja rokov, kakor tudi v smislu stroškov. Je pa tudi izredno pomemben faktor gospodarjenja v delovni organizaciji nasploh. Kakovost orodij, gospodarjenje z njimi, zlasti vzdrževanje, obnavljanje itd., daje pogosto ton in barvo izkoriščanja zmogljivosti in ekonomičnosti.

Vsi vemo, da je delovna organizacija AGIS po integraciji v zelo intenzivnem razvoju v smislu razširjenja proizvodnih zmogli-

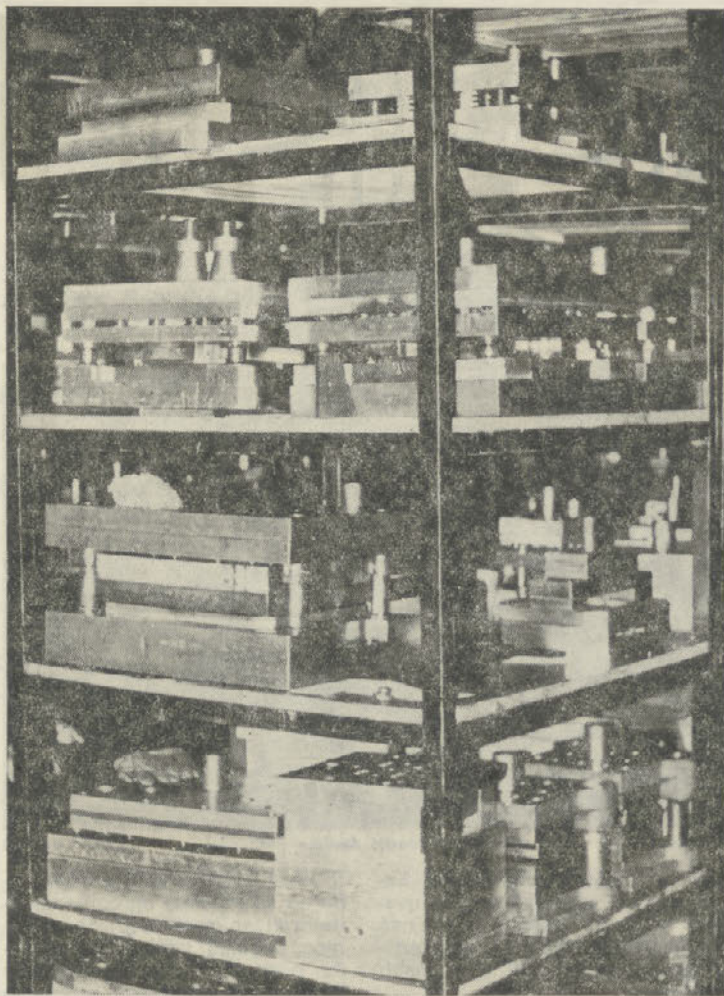

Rezkalni stroj za grobo obdelavo orodij

(foto Korpar)

vosti, kakor tudi v smislu osvajanja novih proizvodov, zato se ravno tukaj pojavljajo čisto velike težave, ker ni vsklajeno pla-

niranje osvajanja novih proizvodov na ravni delovne organizacije s planiranjem izdelave novih
(Nadaljevanje na 2. strani)

Skladišče specifičnih orodij

(foto Korpar)

Orodje, omejitveni dejavnik stroja

(Nadaljevanje s 1. strani)

orodij in vzdrževanja obstoječega orodnega fonda.

Za osvajanje novih orodij so bili na razpolago povprečno trije meseci. V tem času naj bi oblikovali in izdelali orodja in priprave za novi proizvod. Praktično pa se seveda kršijo prodajne pogodbe, ki so bile sklenjene na osnovi teoretično postavljenih osvajalnih rokov. Za posledice nerealiziranih pogodbenih rokov pa nam je tako znano, kakšne so.

Povdaril bi, da s samim oblikovanjem orodij in priprav še neka dosegamo zadane termine (v konstrukciji in tehnologiji orodij), vendar pa se ustavi že pri pripravi materiala in nato v sami proizvodnji, kjer je česti pojav, da nastane dodaten pritisk že za obnove in iznenadna popravila orodij in priprav.

Na naročilnicah, v rubriki »rok izdelave« največkrat ne poznamo drugega kot »nujno« in »super nujno«.

K vsemu temu pa največkrat prispevajo interni problemi v proizvodnem obratu samem. Naj naštejem nekaj karakterističnih dognanj:

1. Kakovost izdelave kot element motivacije ne obstoja.

2. Obseg nalog proizvodnih obratov v TOZD Orodjarna ni usklajen z zmogljivostjo slednjih.

3. Ukrepi kontrole kakovosti so neustrezni.

4. Obrat ima status režijske enote.

Vsi ti naštetih problemi in še drugi narekujejo, da bo morala tehniška priprava dela v TOZD in enake službe v DSSS izoblikovati takšne organizacijske oblike poslovanja, da bo osnova za planiranje predstojećih nalog v TOZD Orodjarna izračunana prosti zmogljivost proizvodnih obratov v TOZD, in to vključno s popravili in obnovo orodij in priprav. Posebno pozornost posvečamo motnji, ki nastaja vsled raznolikosti orodnih materialov, katere je nujno standardizirati.

Treba bo spremeniti status režijskega obrata v TOZD Orodjarna v proizvodnega, s čimer bi bila enota kot taka motivirana za večje učinke v smereh kvalitete in kvantitete proizvodnje.

Obrat kot proizvodna enota bi dobil plačano za opravljeno delo na osnovi stroškov gradiva in vložnega dela, pri čemer naj bi bila enota pri slednjem vključena režija TOZD.

Upad, da sem predstavil TOZD Orodjarna dokaj verno, saj sem izbral način, s katerim sem skozi prizmo problemov in prizadevanj vseh nas v TOZD, da bomo jutri čim uspešnejši in produktivnejši, vodil celoten sestavek.

Krabonja Franci

IZ SINDIKALNEGA POROČEVALCA

V četrti in peti številki Sindikalnega poročevalca, ki izhaja kot priloga Delavske enotnosti, so bili objavljeni osnutki zakonov o medsebojnih delovnih razmerjih, o organu samoupravne delavske kontrole, o volitvah in odpoklicu organov samoupravljanja in o imenovanju poslovnih organov v organizacijah združenega dela, ter o referendumu in o drugih oblikah osebne izjavljanja.

Objavljeni zakonski osnutki predstavljajo zelo pomembne republiške zakone, ki bodo po sprejetju v republiški skupščini, še utrdili pravice, ki so jih delavci pridobili z ustavo in z zakonom o združenem delu, ter poglobili delavsko samoupravljanje, ki je temelj naše družbenopolitične ureditve.

Z objavo vseh štirih zakonskih osnutkov sindikati začnejo javno razpravo. Konkretni nosilci v združenem delu so osnovne organizacije sindikata. Njihova dolžnost je, da s sodelovanjem vseh organiziranih družbenih sil poskrbe, da bodo o predlogu zakonov seznanjeni prav vsi delavci, da jih vključijo v aktivno razpravo in to nalogo vsebinsko res kvalitetno izvedejo.

Slovenski sindikati posegajo v javno razpravo tudi s svojim glasilom Delavska enotnost. Vse bistvene pripombe iz široke javne razprave bodo sproti objavljali.

V javni razpravi vsi aktivno sodelujmo in z enako odgovornostjo sooblikujmo novo, najnaprednejšo družbo!

NEKAJ MISLI O POSAMEZNIH ZAKONSKIH PREDLOGIH

Po 667. členu Zakona o združenem delu, najpozneje do 31. decembra 1977 preneha veljati dosednji zvezni zakon o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu. Nov republiški zakon o delavskih razmerjih je zato treba sprejeti najpozneje do konca letošnjega leta.

Osnutek zakona o delovnih razmerjih, ki je bil že dan v javno razpravo in bo sprejet skupaj z ostalimi tremi zakoni je nastal predvsem zato, da ne bi nastala pravna praznina zaradi prenehanja veljavnosti zveznega zakona in zaradi potrebe, da se z republiškim zakonom uredijo pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev v medsebojnih delovnih razmerjih, brez katerih združeno delo ne bi moglo uskladiti svojih samoupravnih splošnih aktov z zakonom o združenem delu.

Predviden zakon o delovnih razmerjih je zato po eni strani izraz izvirne republiške zakonodaje na področju delovnih razmerij, po drugi strani pa realizacija in konkretizacija zakona o združenem delu.

Osnutek zakona o delovnih razmerjih v skladu z določbami zakona o združenem delu, njegovimi kategorijami in inštituti ureja pravice, dolžnosti in odgovornosti delavcev v vseh oblikah združenega dela ter postopke za njihovo uresničevanje. V posebnem delu pa delovna razmerja med delavci, zaposlenimi pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi, ki so lastnina občanov, ter pri civilno-pravnih in fizičnih osebah.

Osnutek zakona je razdeljen na sedem delov.

Prvi del osnutka zakona obravnava temeljne določbe.

Drugi del osnutka zakona obravnava medsebojna delovna razmerja delavcev v združenem delu in je razdeljen na osem poglavij, in sicer: sklenitev delovnega razmerja; pravice, obvezno-

sti in odgovornosti delavcev v delovnem razmerju; varstvo pri delu; odgovornosti delavcev; prenehanje delovnega razmerja; varstvo pravic delavcev; delo na domu in posebne določbe.

Tretji del osnutka obravnava delovna razmerja med delavci, zaposlenimi pri delovnih ljudeh, ki samostojno opravljajo dejavnost z osebnim delom s sredstvi v lasti občanov ter pri civilno-pravnih in fizičnih osebah.

Četrti del osnutka obravnava nadzorstvo nad izvajanjem predpisov o delovnih razmerjih in samoupravnih splošnih aktov.

Peti del osnutka obravnava začasno ali občasno delo.

Šesti del osnutka obravnava kazenske določbe, sedmi pa prehodne in končne določbe.

Osnutek zakona o organu samoupravne delavske kontrole vsebuje 21. členov.

Nova ustava je razglasila samoupravno delavsko kontrolo za pravico in dolžnost delavcev in jo delavci organizirajo in uveljavljajo za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela.

Glede na ustavno vlogo sindikata kot najširše organizacije delavskega razreda pa samoupravne delavske kontrole ni mogoče ločevati od sindikatov, temveč mora biti pri uresničevanju samoupravne delavske kontrole zagotovljena taka vloga sindikata, da bo v praksi uresničeno nujno sodelovanje in dopolnjevanje pri izpolnjevanju in doseganju skupnih nalog in ciljev.

Ustava kot tudi zakon o združenem delu dajeta prvenstveni poudarek samoupravnemu normiranju oblikovanja, položaja in dela organa samoupravne delavske kontrole.

Predlagani zakon o organu samoupravne delavske kontrole zato ureja le potrebne enotne temelje za delovanje tega organa in se tako omejuje na ureditev

Anonimna pisma in delavsko samoupravljanje

Družbeni pravobranilec samoupravljanja v Mariboru je odstopil odboru samoupravne delavske kontrole TOZD Servis motornih vozil anonimno pismo, v katerem so navedene nekatere nepravilnosti, ki bi se naj dogajale v obdobju od marca 1976 do marca 1977.

Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD servisi motornih vozil je v zvezi anonimnega dopisa imel sejo 14. julija 1977, na kateri si je izdelal program, kako izvršiti celotni postopek. Zapisnik seje odbora samoupravne delavske kontrole bo javno objavljen v vseh oddelkih TOZD Servis.

Čeprav je anonimni dopis o nepravilnostih, ki bi se naj dogajale v TOZD Servis, anonimni, torej brez podpisa, družbeni pravobranilec samoupravljanja smatra, da je potrebno, da se preveri dopis in odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Servis iznese svoja stališča, ter mu jih dostavi v roku 30 dni.

Odbor samoupravne delavske kontrole TOZD Servis vsekakor ni pred lahko nalogo, saj anonimnost ni v skladu z delavskim samoupravljanjem, v katerem ima delavec pravico izvesti vse nepravilnosti na sestankih, sejah in zborih delavcev ljudi, brez da bi bil klican zaradi tega na odgovornost.

V zakonu o združenem delu čl. 553 citira sledeče:

»Delavski svet, poslovodni organ in delavci s posebnimi pooblastili in odgovornostmi v organizaciji dela morajo delavcu, ki se nanje obrne, omogočiti vpogled v svoje delo na način, ki ga določa samoupravni splošni akt.

Organi v organizaciji združe-

tistih nujnih enotnih elementov, ki bodo omogočili in zagotovili uspešno uresničevanje samoupravne delavske kontrole, vse druga pa je prepuščeno ureditvi v samoupravnih splošnih aktih, kot to predvidevata ustava in zakon o združenem delu.

Predloženi zakon o volitvah in odpoklicu organov upravljanja in o imenovanju poslovodnih organov v organizacijah združenega dela v skladu z ustavo SRS in zakonom o združenem delu ureja način izvolitve ter pogoje in način odpoklica delavskih svetov ter drugih organov upravljanja v organizacijah združenega dela in drugih oblikah združevanja dela in sredstev.

Osnutek zakona ureja tudi nekatera vprašanja v zvezi z imenovanjem poslovodnega organa v OZD, predvsem gre za določitev temeljnih organizacij združenega dela, ki morajo imeti posebno sestavo razpisne komisije za imenovanje poslovodnega organa, za določitev števila predstavnikov OZD in sindikata v taki komisiji ter za način imenova-

nega dela morajo dati v okviru svojega delovnega področja delavcu odgovor na njegova mnenja in v rokih, ki jih določajo samoupravni splošni akti organizacije združenega dela.

Delavec, ki ima na zboru delavcev, na seji delavskega sveta ali v drugih oblikah odločanja oziroma pri opravljanju samoupravne delavske kontrole v organizaciji združenega dela pripombo ali predlog in izrazi mnenje ter zahteva dopolnilne podatke in dopolnilno poročilo o delu in poslovanju organizacije združenega dela in o medsebojnih razmerjih pri delu, ne sme biti zaradi tega klican na odgovornost in tudi ne postavljen v manj ugoden položaj.

Poslovodni organ oziroma delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, ki pokliče delavca na odgovornost ali vpliva da pride delavec v manj ugoden po-

ložaj, stori hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti. Hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti stori poslovodni organ oziroma delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, če onemogoči delavcu vpogled v listine in poslovanje organizacije združenega dela.

Poslovodni organ, delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi ali katerikoli delavec stori hujšo kršitev samoupravljalne funkcije in delovne obveznosti, če ovira člana organa samoupravne delavske kontrole oziroma organ samoupravne delavske kontrole pri opravljanju njegove funkcije ali mu jo onemogoča.

V koliko bi se delavci TOZD Servis, ravno tako tudi pisec anonimnega dopisa pridrževali tega člana 553 zakona o združenem delu, sigurno ne bi bila potrebna intervencija družbene-

ga pravobranilca samoupravljanja, temveč bi svoje probleme reševali sami in pravočasno odklanjali nepravilnosti.

Smatram, da bi glede odpravljanja anonimnosti in nepravilnosti v TOZD Servis morali razpravljati tudi izvršni odbori družbenopolitičnih organizacij v DO AGIS in v TOZD Servis motornih vozil in v zvezi tega na osnovi poročila odbora samoupravne delavske kontrole prinesiti svoja stališča.

Na osnovi stališč odbora samoupravne delavske kontrole in stališč izvršnih odborov družbenopolitičnih organizacij, bo možno družbenemu pravobranilcu samoupravljanja v Mariboru ugotoviti dejansko stanje in višino stopnje delavskega samoupravljanja v TOZD Servis motornih vozil, istočasno pa je koristno nam vsem zaposlenim v DO AGIS.

Makovec Vlado

Prehrana in delo

Kakovostna in količinsko zadostna prehrana je prvi pogoj za telesno in deševno delovno sposobnost. Ne zadostna prehrana pripelje do manjših ali večjih motenj v sposobnosti za duševni in telesni napor. Ob nezadostni prehrani se javlja apatija, razdraženost, zmanjšanje delovnega elana, utrujenost, padec mišične moči, zmanjševanje vzdržljivosti za telesne napore, motnje v koordinaciji gibov in v reakciji. To vse se odraža z zmanjšanjem delovnih sposobnosti in delovnega učinka, večji količini škarta in večjemu številu poškodb.

Hrana ima za človeka 3 osnovne naloge:

1. služi telesu kot energija za življenje, gibanje in delo;

2. služi telesu kot gradivo za rast in obnavljanje ter

3. služi telesu kot zaščita pred boleznimi in škodljivostmi.

Prehrana je zadostna, če je pravilno kakovostno in količinsko sestavljena. Ta mora vsebovati zadostno kalorično vrednost in mora vsebovati vse potrebne sestavine, kot so ogljikovi hidrati, maščobe, beljakovine, vitamine in rudninske snovi. Zadostno in pravilno prehrano delavcev bi morala zagotoviti osnovna prehrana. Dobra planirana in sestavljena osnovna prehrana mora pokriti vse osnovne potrebe organizma. Žal to v praksi ni vedno tako, v prehrani naših delavcev velikokrat manjkajo potrebne snovi, v prvi vrsti beljakovine, a tudi kalorična hrana ni zadostna.

Dopolnilna prehrana delavcev ima namen, da pokrije dodatne potrebe v zvezi z delom, da izpopolni potrošeno energijo in da dvigne delovno storilnost delavcev. Dopolnilno prehrano lahko planiramo le, če vemo, kakšna je prehrana delavcev doma,

kakšna je poraba kalorij pri delu in kakšne so prehranske navade in okusi delavcev nasploh. Osnova dopolnilne prehrane je dopolnilni obrok.

Dopolnilni obrok v delovnih organizacijah mora torej biti dejansko dopolnilno in korektura nezadostne prehrane delavcev. Dopolnilni obrok je potrebno konzumirati v tovarni med delovnim odmorom. Ta odmor ne sme biti opoldan kot kosilo za veliko število delavcev, ne sme biti prezdaj, da ne bi delavci prenehali zajtrkovati. Po mnenju strokovnjakov bi delovni odmor za dopolnilni obrok moral biti v začetku četrte ure delovnega časa, vendar z novo tendenco skrajšanja delovnega časa je z ozirom na nalogo dopolnilnega obroka potrebno, da se ta taje ob koncu druge ure delovnega časa. Če delavec zaužije dopolnilni obrok dokaj pozno med delovnim časom, ne vpliva dopolnilni obrok več na produktivnost in se produktivnost ne more zvišati.

Lahko trdimo, da se z boljšo prehrano delavcev lahko znatno poveča proizvodnost in izboljša zdravstveno stanje delavcev.

Elektroerozivna obdelava kovin

(foto Korpar)

Vindiš Danica

Omejena solidarnostna odgovornost

Mnogokrat se srečamo z različnimi kraticami, ki jih imamo izpisane ob imenu TOZD ali delovne organizacije. Teh kratic pa si vedno neznano razlagati, zato bom poskušal v tem sestavku opisati njihov pomen.

n. sol. o. = neomejena solidarnostna odgovornost

n. sub. o. = neomejena subsidiarna odgovornost

o. sub. o. = omejena subsidiarna odgovornost

o. sol. o. = omejena solidarnostna odgovornost

p. o. = popolna odgovornost

V okviru delovne organizacije »AGIS« uporabljamo kratico o. sol. o., ostale kratice pa predvideva zakon.

V nadaljevanju tega sestavka, bom poskušal podati vsebinsko obrazložitev posameznih kratic, pri čemer pa bom izhajal iz utemeljitev, ki jih prinaša predlog zakona o združenem delu.

Najprej je vsekakor pomembno omeniti, da vse kratice prinašajo vrsto odgovornosti za obveznosti, glede katerih se je potrebno posebej dogovoriti v samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD v delovno organizacijo.

Predlog zakona o združenem delu določa o solidarni odgovornosti v 264. členu naslednje:

»Kadar obstaja solidarna odgovornost, ima upnik pravico zahtevati po svoji izbiri izpolnitev obveznosti od vsakega solidarnega dolžnika.« Izhajajoč iz navedenega in ob upoštevanju splošnih pravil obligacijskega prava obstaja torej solidarna obveznost takrat, kadar več dolžnikov odgovarja za celotno obveznost in to tako, da lahko upnik zahteva od kateregakoli dolžnika izpolnitev celotne obveznosti. Ko pa eden od dolžnikov izpolni celotno obveznost, so tudi preostali solidarni dolžniki osvobodjeni obveznosti do upnika. Tako bi v primeru, da bi se TOZD v okviru delovne organizacije med sabo dogovorile, da so za obveznosti posamezne TOZD solidarno odgovorne preostale TOZD, lahko upnik (npr.: banka) katerega terjatve bi ne bile poravnane, zahteval njihovo poravnavo od katerekoli TOZD. Torej v primeru, da je dogovorjena solidarna odgovornost med TOZD, upnik ni dolžan najprej terjati poravnavo dolga od dolžne TOZD, ampak si po svoji prosti izbiri izbira eno ali več TOZD v okviru delovne organizacije in od te zahteva izpolnitev obveznosti. Verjetno pa bi izbral tisto TOZD oziroma tiste TOZD od katerih utemeljeno pričakuje, da bodo poravnale njegove terjatve. Solidarna odgovornost je lahko po zakonu neomejena (n. sol. o.) ali pa omejena (o. sol. o.). Razlika med njima je v tem, da pri dogovorjeni neomejeni solidarni obveznosti TOZD odgovarjajo za celotno obveznost neomejeno; pri dogovorjeni omejeni solidarnosti odgu-

vornosti pa TOZD odgovarjajo za obveznosti le do višine, za katero se vnaprej dogovarjajo s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v delovno organizacijo.

O subsidiarni odgovornosti pa predlog zakona o združenem delu določa v 264. členu naslednje: »Kadar obstaja subsidiarna odgovornost, ima upnik pravico zahtevati izpolnitev obveznosti od subsidiarnega dolžnika le, če je brezuspešno poskušal dobiti plačilo terjatve od glavnega dolžnika. Če pa je isto obveznost subsidiarno odgovornih več družbenih pravnih oseb, lahko upnik po svoji izbiri pod prej navedenimi pogoji zahteva izpolnitev obveznosti od vsake subsidiarno odgovorne družbene pravne osebe.« Izhajajoč iz navedenega in ob upoštevanju splošnih pravil obligacijskega prava obstaja torej subsidiarna odgovornost za obveznosti takrat, kadar lahko upnik zahteva izpolnitev obveznosti od ostalih subsidiarnih dolžnikov le v primeru, kadar glavni dolžnik ne more poravnati obveznosti do upnika. Torej, v kolikor je med TOZD v okviru delovne organizacije dogovorjena subsidiarna odgovornost za obveznosti posamezne TOZD, lahko upnik zahteva izpolnitev obveznosti od njih le v primeru, da ni mogel niti s prisilno izvršbo poravnati svojih terjatev, ki jih je imel do tiste TOZD, ki je njegov dolžnik. Tudi pri subsidiarni odgovornosti poznamo omejeno in neomejeno odgovornost za kateri veljajo ista načela, kot veljajo za neomejeno in omejeno solidarno odgovornost.

Naslednja vrsta odgovornosti je popolna odgovornost (p. o.). To vrsto odgovornosti pa poznamo samo pri tistih delovnih organizacijah, ki nimajo v svoji sestavi temeljnih organizacij združenega dela. Ta vrsta odgovornosti pomeni, da taka delovna organizacija za svoje obveznosti z vsemi sredstvi, s katerimi razpolaga sama.

V zvezi s solidarno in subsidiarno odgovornostjo pa je treba še nekaj povedati. Namreč, čim solidarno ali subsidiarno odgovorna TOZD poravnava obveznost TOZD — glavnega dolžnika, preidejo nanjo vse pravice, ki jih je dotedaj imel upnik izven delovne organizacije do TOZD — glavnega dolžnika. Kako pa se ta razmerja nadalje urejajo znotraj delovne organizacije pa je potrebno urediti s samoupravnim sporazumom o združevanju TOZD v delovno organizacijo in posebnimi sporazumi. S. S.

**DOPISUJTE
V
NAŠE GLASILO!**

Konstrukcija orodij in priprav

(foto Korpar)

Natančne meritve zagotavljajo kvaliteto

Za merilnico je verjetno slišal že vsak član našega delovnega kolektiva. Vsi pa ne vemo kakšno vlogo ima merilnica v organizirani proizvodnji. Zato bi želel s tem kratkim sestavkom, okvimo prikazati naloge pa tudi problema s katerimi se srečujejo delavci merilnice pri svojem delu. Merilnica deluje v sklopu tehnične kontrole.

Če hočemo zagotoviti nemoten potek osvajanja novih izdelkov, zasledovati kvaliteto proizvodnje in točnosti strojev, se mora delo v merilnici razvijati s tokom proizvodnje v sodelovanju z vsemi ustreznimi službami.

V merilnici je začetek kontrole kvalitete pri vsakem osvajanju. Tu se kontrolirajo izdelki oziroma vzorci, ki jih osvajajo za naše potrebe kooperanti in izdelki, ki jih podjetje osvaja za potrebe kupcev. V kratkem bi lahko dejali, da se v merilnici premeri vsak izdelek, ki je prispel kot vzorec in izdelek, ki se odpošilja kot vzorec.

Pri osvajanju in izdelavi novih orodij je potrebno na vsakem artiklu izvršiti 100% izmeritev, ki jo je treba v obliki zapisnika posredovati ustreznim službam. Kot osnova nam služi pri kontroli načrt ali pa razni standardi.

Pri »P« in »O« serijah merilnica potem ko ugotovi identičnost izdelka z dokumentacijo, potrdi posamezne operacije z žigom, v nasprotnem primeru pa obvešča ustrezne službe, ki so zadolžene za osvajanje, da napake odpravijo.

Osvojeno proizvodnjo, merilnica spremlja tudi tako, da po končani seriji prekontrolira točnost orodja. Merilnica tudi redno kontrolira vsa merilna orodja in priprave, ki so že v proizvodnji kot tudi orodja, ki so na novo izdelana ali pa kupljena (sprejem in prevzem orodij).

V merilnici se vršijo meritve trdote, preizkusi trgalnih vred-

nosti materialov, meritve hrpa-površin, kar je zelo pomembno v proizvodnji zavornih sistemov, skratka tu se vršijo vse meritve do najzahtevnejših, ki nam jih omogoča opremljenost z aparati in orodji. Podatki dobjeni pri teh meritvah in preizkusih pa služijo vhodni, prevzemni in finalni kontroli za prevzem blaga, poslužujejo pa se jih tudi službe kot so: tehnologija, konstrukcija itd. V sklopu merilnice deluje tudi kontrola strojev. Stroje kontroliramo po planu, ki nam ga dostavi vzdrževanje, pa tudi na zahtevo drugih služb. Novo nabavljene stroje je treba prekontrolirati pri prevzemu. Meritve je treba tudi izvršiti na strojih, ki so predvideni za razna popravila. Kot osnova za meritve nam služijo SCHLESINGER in JUS STANDARDI. Ugotoviti pa moramo tudi druge okvare, ki niso predvideni po standardih in vplivajo na funkcionalnost strojev in strojnih naprav. Upoštevati je treba tudi HTV predpise.

Kot je razvidno iz tega grobe-ga opisa, je delo v merilnici takšnega značaja, da zahteva maksimalno koncentriranost, pri čemer pa so potrebni tudi ustrezni pogoji. Ti pogoji pa so zagotovljeni z ustreznimi prostori. Potrebni so prostori z dnevno (naravno) svetlobo, z zagotovljeno konstantno temperaturo in vlažnostjo, saj se tu nahajajo delovna sredstva, ki so občutljiva na spremembe temperature, vlago ter tresljuje. Takih prostorov nimamo, zato je to primarni problem pri našem delu. Drugi pereč problem je pomanjkanje kontrolnih pripomočkov, zato si želimo v bodoče več razumevanja za naše probleme, saj proizvodnja postaja vedno zahtevnejša in obširnejša. Vsporedno z njo pa je potrebno razvijati kontrolo, če hočemo zagotoviti kvaliteto proizvodnje in konkurenčnost na tržišču.

Alojz Meško

Namen vzgojnega ukrepa

Menim, da bi bilo zelo koristno seznaniti delavce DO AGIS o najpogostejših kršitvah delovnih obveznosti v TOZD in DSSS v sestavi DO AGIS.

Podatki o številu kršitev delovnih obveznosti kažejo, da je neobhodno potrebno izvršiti analizo vzrokov in najti ustrezne rešitve.

Zaradi boljšega pregleda raznolikosti bom naštel kršitve, ki se najpogosteje dogajajo. To so: neupravičeni izostanki, zapuščenje delovnega mesta, malomarno in nekakovostno delo, nepravilno rokovanje z delovnimi sredstvi, vinjenost na delu, neizvrševanje delovnih nalog in odklonitve, krnja, zamujanje na delo ter druge, ki se redkeje ponavljajo. Podatki kažejo, da se ponavljajo iste kršitve, da so skoraj vedno njihovi storilci isti delavci, kar pomeni, da na tem področju še ni dovolj narejenega in je potrebno raziskati njihove vzroke.

Najbrž ne bi bilo smotno zoper vsakega delavca, ki stori kršitev, začeti s postopkom za ugotovitev njegove (pravne) odgovornosti. Zato bi takega delavca morali najprej opozoriti sodelavci na to, da naj spoštuje delovni red. Delavci ga bodo kritizirali, izrekli bodo svojo obsodbo, ne da bi zoper njega uvedli

postopek. Šele, če tako opozorilo, taka družbena obsodba, ne bi zalegla in bo delavec nadaljeval z dejanji, ki so imela za posledico njegovo družbeno obsodbo, bo treba poseči z ostrejšo obliko odgovornosti — s pravno odgovornostjo in zoper njega sprožiti postopek, za ugotavljanje njegove odgovornosti. Torej treba je poznati temeljni namen tega postopka. Brez poznavanja tega temeljnega namena se utegne tak postopek izroditi v sredstvo preganjanja prizadetega delavca, ali pa v sredstvo izvajanja in s tem prisvajanja določene oblasti, v interesih ki so tuji delavcem TOZD in DSSS, skratka v postopek ki se vodi zaradi kakšnega drugega, ne pa njihovega interesa. Namen odgovornosti za kršitev delovnih obveznosti je v tem, da se z njo zagotovi izvajanje temeljne ustavne funkcije združevanja dela in sredstev v temeljni organizaciji, oziroma v drugi obliki združevanja dela in sredstev.

Odgovorni delavci, ki vrše nadzor, in delavci ki kršijo delovno obveznost se naj posvetujejo — kako najti skupne optimalne kršitve. Ko bo delavec začutil, da v svojih težavah ni prepuščen samemu sebi, da za njega skrbijo vsi njegovi sodelavci, bo tudi

dal svoj odgovor, začel se bo zavedati svoje odgovornosti do svojih sodelavcev, do svoje TOZD in svoje delovne sredine. Torej, kazen ne sme služiti sama sebi, temveč mora doseči svoj družbeni namen — vzgojo.

Ko govorimo o namenu postopka za ugotavljanje odgovornosti, za kršitev delovnih obveznosti, je vredno opozoriti tudi na njegovo ekonomičnost. Postopek mora biti enostaven, nezapleten, kratek in učinkovit. Če se vse to doseže, postopek še ni ekonomičen če njegovi stroški presegajo vrednost sporne zadeve.

Primer: TOZD je s kršitvijo delovne obveznosti oškodovana za 100,00 din. Če stroški postopka (pripravljalni postopek, zaslišanja, javne obravnave in dr.) znesejo 300,00, postopek ne more biti ekonomičen, ker so sami stroški postopka trikrat večji od škode. V takem primeru je bolje, da se delavci sami posvetujejo in dogovorijo z storilcem škode, kako naj bi bila škoda povrnjena.

Namen tega sporočila je, da spodbuja med delavci čim večjo delovno sodelovanje, spoštovanje, iskanje boljših skupnih poti in rešitev za srečo vsakega delavca in celotne družbe.

Rado Veljevič

Racionalizatorstvo v Agisu

V prejšnji številki našega glasila sem opisal, postopek prijave izuma, tehnične izboljšave in koristnega predloga in kje ter komu jo lahko prijavimo. Danes pa bi rad spregovoril o tem, kaj je to inovacija ali racionalizacija, kot imenujemo izume, tehnične izboljšave in koristne predloge in kdo te racionalizacije v Agisu prijavlja. Največ predlagateljev je iz vrst kvalificiranih in pa delavcev s srednješolsko izobrazbo. Pogrešamo, odnosno premalo prijav dobivamo od direktnih proizvajalcev. Pa vendar bi prav ti lahko prijavili največ na področju tehničnih izboljšav, saj so del njihovega vsakdanjega dela. Vse težave, ki se lahko v proizvodnji odpravijo s preprosto in boljšo rešitvijo, se naj prijavijo saj vse to prinaša prihranek in je zato prijavitelj upravičen do nagrade, pa naj bo ta samo simbolična.

Mi vsi vemo, da naši nastavljalci v proizvodnji vsak dan odstranjujejo težave, za kar bi bili ravno tako upravičeni do nagrade.

Zavedamo se, da smo premalo napravili za popularizacijo in razvoj racionalizatorstva v Agisu. Ni dovolj pravilnik in komisija ter delovno mesto tajnika, ki se s tem ukvarja poleg svojega rednega dela. Potrebno bo spreminiti pot in način prijavljanja. Mislim, da bi bilo najboljšo s predali, ki bi bili lahko nameščeni kjerkoli v proizvodnji. Tu bi prijavitelj dobil potrebne formulare, jih izpolnil in vrge v predal.

Vemo, da je marsikomu težka pot v »štok« in ravno zaradi tega izgubimo največ racionalizatorjev.

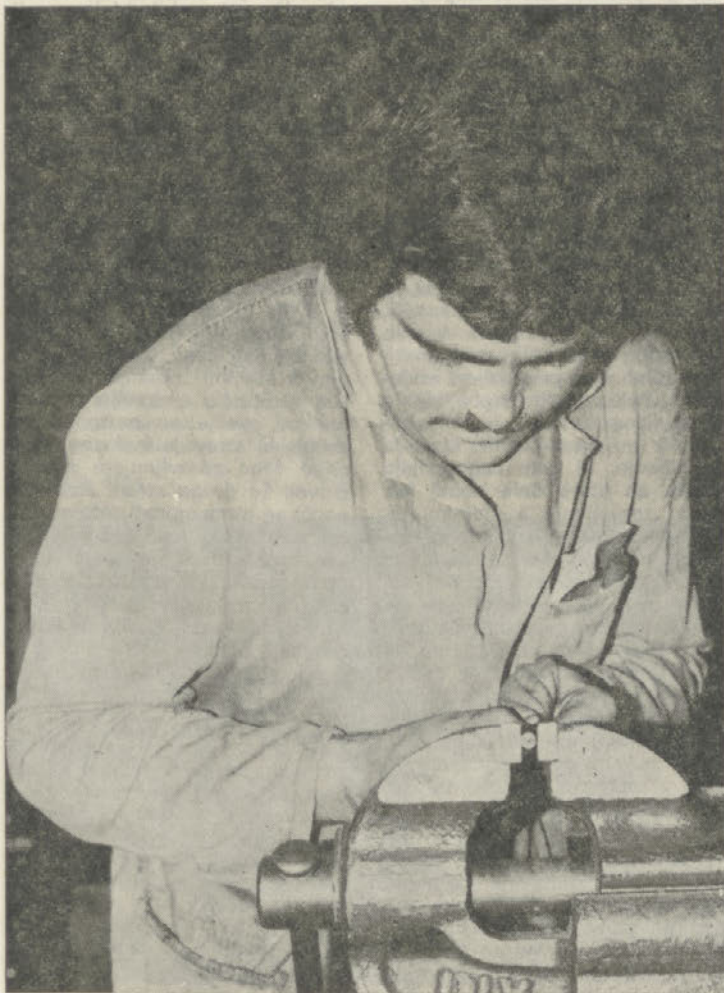
Zdaj pa še o tem, kaj je to tehnična izboljšava in kaj koristni predlog. Tehnična izboljšava je inovacija na področju konstrukcije in tehnologije, koristni predlogi pa se nanašajo na področje komercialne, organizacijske, transporta itd.

Pri nas v Agisu imamo največ tehničnih izboljšav, ki se nanašajo na prihranek pri materialu. I. M.

Čestokrat pozabljamo na možnost, ki se nam pri vključevanju mladega človeka kažejo v ZSM v delovni organizaciji in v drugih družbeno-političnih organizacijah. Pri mladini treba posvečati posebno pozornost strokovnemu usposabljanju, varstvo pri delu in zdravju, družbeni prehrani in stanovanju. Janez Feguš

Ročna obdelava v TOZD Orodjarna

(foto Korpar)

Mladoletna mladina in delo

Po naši pozitivni zakonodaji se zaposli oseba, ki je stara 15 let in do 18 leta starosti. Uživa posebno varstvo (prepoved nočnega in nadurnega dela, dodaten dopust itd.). To posebno varstvo je zagotovljeno zaradi zagotoviti ve normalnega psihofizičnega razvoja mlade osebnosti.

Mladina v navedeni starosti ima posebna obeležja. Za njih je značilno: velik zanos, navdušenje, želja po ustvarjanju pozornosti, nesigurnost, želja po aktivnosti in spremembah, svojstveni pogledi na življenje in delo, itd.

Mladino je treba vsestransko anagažirati in polno pravno vključiti v proizvodno okolje ter ji omogočiti zadovoljitev tistih želja in potreb, ki mladega človeka oblikujejo v čvrsto, socialistično orientirano osebnost.

V delovni in temeljni organizaciji združenega dela imamo različne možnosti, toda vprašanje je, kako jih izkoriščamo. Mladega človeka lahko hitro pridobimo, če smo pripravljeni na njegov sprejem in na njegovo vključitev v proizvodno skupino, lahko pa mu prizadenemo veliki udarec.

Kaj je alkoholizem?

Pitje alkoholnih pijač je v naših vinorodnih krajih povezano z običaji in navadami vsakdanjega življenja tako, da skoraj ni veselega ali žalostnega dogodka, ki ni v zvezi s pijačo. Prejšnje čase so pili predvsem vino, v zadnjem času pa se je močno povečala poraba žganih pijač. Statistika nam pove, da v Sloveniji porabimo nad 15 litrov čistega alkohola letna na prebivalca (vštevši otroke), kar pomeni 200 litrov vina na osebo! S tem smo prekosili vse dežele na svetu! Zato se lahko »pohvalimo« tudi z armado vsaj 80.000 pivcev — alkoholikov samo v SR Sloveniji! Ker pri vsakem alkoholiku trpijo še vsaj trije svojci (če ne računamo sodelavcev in sosedov) je v Sloveniji vsaj 300.000 ljudi, ki so prizadeti od alkoholizma. Zato imenujemo alkoholizem tudi družbena bolezen.

Na vprašanje kdaj je človek alkoholik ni enostavno odgovoriti. Vsi smo nagnjeni k temu, da smatramo količino alkoholnih pijač, ki jo sami popijemo za »normalno«. Ker se bojimo, da bi nas zaradi kozarca vina že imeli za alkoholika, čutimo odpor do preprečevanja alkoholizma in smo užaljeni, če kdo načne o tem pogovor. Ni vseeno kdo, kako in kakšno vrsto alkoholnih pijač uživa. Nekateri ljudje pijejo po jedi, drugi ves dan počasi, tako da so vedno pod vplivom alkohola, vendar nikoli pijani, drugi spet pijejo hitro in se opičajo. Nekateri ne pijejo drugače kot čez proste dni, drugi spet nekaj dni skupaj, potem pa dalj časa nič. Možno je, da postane alkoholik človek, ki ni nikoli pijan!

Izvedenci Svetovne zdravstvene organizacije so podali definicijo alkoholizma:

»Za alkoholika velja, kdor trajno in čezmerno uživa alkoholne pijače in pri kateri je odvisnost od alkohola tolikšna, da ga privede do motenj ali okvar psihičnega in fizičnega zdravja, do težav v odnosih z drugimi ljudmi in do škode v socialnem in ekonomskem pogledu.«

Da imamo nekoga za alkoholika pa ni važna dejanska količina alkoholnih pijač, ki jih nekdo popije, ampak to, da se brez alkohola ne loti vsakdanjega dela in naporov. Alkoholik sam po navadi ni zmožen ugotoviti ali je pri njem že nastopil alkoholizem, njegova okolica pa opaža to zelo dobro. Preden se odloči za zdravljenje, se alkoholik dolgo časa brez uspeha sam trudi s svojo odvisnostjo od alkohola in si pri-

zadeva, da bi se je rešil oz. da bi jo pred okolico prikril. Za neuspeh vedno najde opravičilo pred seboj in pred družino. Uporabi vse mogoče, da bi dokazal, da ni alkoholik.

Odnos do alkohola težko spremenimo tudi zato, ker premalo o njem vemo, oz. ne želimo vedeti. Človek se pod vplivom alkohola počuti močnejšega in misli celo, da opravlja svoje delo bolje, kot če je trezen. V resnici pa je dokazano, da že najmanjša količina alkohola zmanjšuje mišično moč, upočasnjuje reflekse (vozniki!), slabi odpornost proti boleznim (žganje proti gripi ne zaleže!), slabi koncentracijo in tako v celoti slabo vpliva na delovno sposobnost.

V ambulantah obratnih in drugih zdravnikov se oglašava veliko alkoholikov, ki navajajo vse mogoče zdravstvene težave, o pitju pa molčijo (če se da). V zdravstvenih izvidih tudi redkokdaj zasledimo diagnozo, da gre za alkoholizem in šele nato da iz njega izvirajoče težave. V podjetjih imajo delavci — alkoholiki velikokrat redne, izredne ali bolniške dopuste, zamujaajo delo, prihajajo na delo vinjeni, pijejo med delom in vendar je tako malo delovnih organizacij že začelo sistematično ukrepati proti alkoholizmu. Problem je širok, družben in ga je mogoče premagati samo z dobro zastavljenim in vztrajnim delom. Predvsem je treba poučiti že mladino o vzrokih, razvoju in zdravljenju alkoholizma.

Kako zdraviti alkoholizem? V naši državi se zdravi povprečno 2000 alkoholikov letno v bolnišnicah, dosti več pa se jih zdravi

»Črna kapija«

v klubih in skupinah ZA (zdravljenih alkoholikov). Preden se odločijo za zdravljenje po navadi traja alkoholizem od 5 do 20 let! Šele takrat, ko se alkoholik znajde v tako hudi stiski, da ne vidi izhoda drugje, kot da se zdravi, se bo odločil za zdravljenje. Veliko pa se jih odloči za nadaljnje pitje in jih v bolnišnico pripeljejo šele resne zdravstvene težave. To, da nekdo pride v bolnišnico zaradi zdravljenja alkoholizma pa ni dovolj, da bo prenehal piti. Kot je potrebno dalj časa, da nekdo postane alkoholik, tako je potrebno še dosti več časa, da nekoga lahko smatramo za ozdravljenega.

Ko se alkoholik odloči za zdravljenje, morajo pri zdravljenju sodelovati njegovi svojci in sodelavci. Predvsem se morajo o alkoholizmu poučiti («Kaj je alkoholizem» — dr. V. Hudolin »Dolga pot« — dr. J. Rugelj — podatki). V bolnišnici alkoholiku pomagajo premostiti težave, ki jih ima, ker je prenehal piti, skušajo ga naučiti ponovno živeti brez alkohola, kar pomeni, spremeniti navade, ki si jih je prisvojil v veliko letih. Alkoholik ne sem popiti niti kozarčka več, ker se le ob enem ne bo mogole več ustaviti in bo spet začel uživati alkoholne pijače. Svojci in sodelavci morajo spremeniti svoj odnos do alkoholika. Dokler je pil, se nanj niso mogli zanesti, prenašati pa so morali včasih nevdružne težave in zato dostikrat sploh niso pripravljeni sodelovati. Pojasniti jim treba, da je alkoholizem bolezen, ki se je alkoholik ne more rešiti. **Metode zdravljenja, ki nam zagotavljajo uspeh so stare šele nekaj let.** Samo zdravljenje s stalnimi tabletami tetidisi, alkohlika ne obvaruje pred ponovno odvisnostjo od alkohola, če ne najde v življenju drugih ciljev, če se sam ne bori proti svoji razvadi. Zato se alkoholikov ne da zdraviti, ne da bi oni za to vedeli, kot tolikokrat želijo svojci ali sodelavci in zato so tako slabo uspešni poskusi zdraviti alkohlika na silo, to je, spraviti ga v bolnišnico ali celo v zapor, da bo družina vsaj nekaj časa »varna« pred njim (ali njo!).

Kakšne so možnosti za zdravljenje? Alkoholika ne začnemo zdraviti, dokler ne »dozori«, če namreč zdravljenje povsem odklanja, slabo vpliva na tiste, ki se zdravijo v skupini, vendar pa

ga skušamo navesti na to, da o zdravljenju premišljuje. Zdravljenje je proces, ki zajema več ljudi naenkrat (alkoholika, njegovo družino in sodelavce). **Poteka po programu, ki ga predlaga zdravnik - specialist.** Vsi sprejmejo dogovor, ki se ga morajo med zdravljenjem držati.

V Sloveniji deluje nad 120 klubov in skupin zdravljenih alkoholikov pri Zdravstvenih domovih (tudi v Ptujju) ponekod pa tudi v delovnih organizacijah (TGA). Alkoholik ali kateri od svojcev, se lahko obrne na zdravnika ali na socialnega delavca v delovni organizaciji ali pri Skupnosti socialnega skrbstva (Ormoška cesta). Ta ga napoti v bolnišnico ali pa mu skuša pomagati v klubu ali skupini. Poskus zdravljenja traja dva do tri mesece. Pri tem morajo aktivno sodelovati tudi najbližji svojci. V delovni organizaciji morajo od zdravljenca zahtevati red in delovno disciplino, noramlno obnašanje. Zdravljenec mora sam prepričati nadrejene v službi in svojce, naj mu pomagajo pri zdravljenju. Kdor nima svojcev, pa mora pridobiti za to delovnega tovariša ali prijatelja.

Po poskusnem zdravljenju se nadaljuje intenzivno zdravljenje. V skupini, ki traja najmanj eno leto in med katerim zdravljenec redno dela in se trudi izpolnjevati svoje družinske in družbene obveznosti. Alkoholiki, ki se zdravijo že dalj časa, pomagajo drugim s svojimi izkušnjami. Večje kot je število ozdravljenih alkoholikov, večje so možnosti za druge, ki stremijo k dosegu tega cilja! Med zdravljenjem spozna človek še druge strani življenja, nauči se premagovati težave tudi drugače in ne sme s šilcem ali več žganja pred najmanjšo prepreko, razširi si obzorje, se izobražuje, urejajo se njegove družinske razmere, v službi se lahko zanesejo nanj.

Odločiti se za zdravljenje je pogumno dejanje. Doseganje uspehov pri zdravljenju je povezano z uspehi pri delu, v vsakdanjem življenju. Na to pa je vsak zdravljeno alkoholik lahko ponosen.

Delovne organizacije bodo morale izoblikovati programe za boj proti alkoholizmu. Občasne obravnave alkoholikov na odborih za kršitve delovnih obveznosti niso dovolj. Smernice so na voljo. Koliko bomo storili pa je odvisno od nas vseh. J. T.

Inovacije v gumarski industriji

Komisija za elastomere, ki dela v Društvu plastičarjev in gumarjev, je organizirala posvetovanje inovacij in tehnične izboljšave v gumarski industriji. Posvetovanje je bilo 24. 6. v Savi Kranj, udeležilo pa se ga je 35 gumarjev iz 11 jugoslovanskih tovarn: Borovo, RIS, Sintetik itd. Na tem posvetovanju so sodelovali tudi predstavniki gumarne iz Agisa. Cilj posvetovanja je bila izmenjava izkušenj strokovnjakov iz raznih gumarskih industrij. Uvodno predavanje je imela tovarišica Merkunova iz Save, ki je predstavila inovacijsko dejavnost v Savi. V razpravi, ki je sledila, je bilo največ govora o financiranju in nagrajevanju. Predstavniki Save so povedali, da so v novem pravilniku predvideli, da del nagraje dobijo predlagatelji inovacij oziroma tehnične izboljšave, del nagraje dobijo izvajalci, nekaj prihranka naj bi se razdelilo kot stimulacija delavcem, del prihranka naj bi zbirali v skladu za pospeševanje novatorstva, ostalo pa naj bi bil prihranek TOZD. S takšnim nagrajevanjem bi radi dosegli to, da bi se inovacije in koristni predlogi prenesli v prakso in ne bi ostajali samo na papirju. Nadalje je bilo predlagano, da bi naj tovarne objavljale inovacije v enem od obstoječih strokovnih časopisov, da bi lahko predloge odkupile tudi druge tovarne. V septembru mesecu je napovedano posvetovanje v Rekordu. Štros Saša

Obisk v inštitutu „Jožef Štefan“ in republiškem računskem centru

Recikliranje

Z enako zavzetostjo kot pri uvažanju metod za kotnolno in izdelavi prototipov aparatov za nadzor okolja se sodelavci inštituta lotevajo tudi problemov v zvezi z odpadnimi snovmi, ki nastajajo v kemijski in v drugih industrijskih panogah.

Probleme v zvezi s tekočimi industrijskimi odpadki, ki jim pravimo tudi tehnološke odplake, rešujejo na ta način, da skušajo najti ustrezne postopke, s katerimi bi odplake očistili do take mere, da bi bilo dobljeno očiščeno vodo možno ponovno uporabiti v procesu. Kot primer take »zaprte« tehnologije naj navedemo obrat za predelavo uranove rude na Žirovskem vrhu, ki je zasnovan tako, da ne bo izpuščal v okolje nikakršnih odplak.

Po drugi strani pa je možno nekatere nadležne tekoče odpadke z ustreznimi postopki prede-

lati v koristne snovi. Tako je npr. skupina sodelavcev Odseka za kemijo fluora na IJS že razvila postopek za predelavo odpadne žveplove kisline, ki je samo v SR Sloveniji nastaja okrog 20.000 ton letno, v amonijev sulfat. S tem je dana možnost, da se namesto 100.000 ton nevtralizacijskega blata, ki predstavljajo samo po sebi nadležen odpadek, proizvede letno 26.000 ton amonijevega sulfata. Le-ta je namreč pomembna sestavina umetnih gnojil in ga moramo danes še pretežno uvažati. Podobno kot problem omenjenih sulfatnih odpadkov namerava skupina rešiti tudi problem fluoridnih odpadkov.

Skupina SEPO (Skupina za evaluacijo posegov v okolje), ki dela v okviru IJS na najvišjem znanstvenem nivoju, pa rešuje z vso potrebno širino številne probleme, ki se pojavljajo ob novih investicijah ali pa ob že obstoječih industrijskih obratih.

Če se zapletejo računi

Marsikatero naše podjetje je kupilo elektronski računalnik in pri tem menilo, da jim bo zmogljivi stroj kar sam od sebe pomagal razrešiti notranje ali organizacijske težave. Brez znanja in kadrov pa pogosto ne opravijo dosti in tako pogosto iščejo pomoč drugje. Naša konzultantska skupina odseka za uporabno matematiko je sposobna gospodarskim organizacijam, ki so se znašla v računovodsko-komercialnih težavah, pomagati.

Ta odsek je z več kot dvajsetimi sodelavci ena najmočnejših softversko — konzultantskih skupin v Jugoslaviji. Sposobni so vskočiti kjerkoli se kaj zaplete pri strojih znamke CDC, IBM in pri drugih harwardsko neodvisnih dejavnosti s področja avtomatske obdelave podatkov.

Komercialna — poslovno področje zajema aplikacije kot so obračun osebnega dohodka,

člani IGD AGIS

Pomembno darilo za praznik

V letošnji praznik občine Ptuj bodo prispevali tudi delovni ljudje AGISA pomemben delovni uspeh. Vso veličino delovnega uspehu pa dajejo prav partijski in Titovi jubileji ter petin-tridesetletnica poslednjega junaškega boja Slovenskogariške Lackove čete.

Slovesna otvoritev novega obrata Družbene prehrane bo v petek 5. avgusta ob 13.30 uri.

Pred uradnim delom otvoritve bo prikaz gasilske vaje na prostoru avtopralnice — tehnični pregledi. Po uradnem delu otvoritve pa bo sledil ogled obrata Družbene prehrane ter kulturni program s katerim se vključujemo v številne prireditve v počastitev praznika občine Ptuj.

V kulturnem programu bodo sodelovali recitatorji, komorni moški pevski zbor Komunalnega podjetja Ptuj ter godba na pihala. V manjšem prostoru obrata Družbene prehrane bo razstava likovnih del članov Prosvetnega društva Alojza Arnuša Rogoznica.

Pri financiranju obrata Družbene prehrane sodelujejo poleg temeljnih organizacij združenega dela DO AGIS še DO GRADIS Ljubljana — TOZD Maribor, DO MERKATOR — TOZD INVESTA Ljubljana in KREDITNA BANKA MARIBOR — podružnica Ptuj.

Za DO AGIS je to velika pridobitev, zato je naša želja, da se otvoritve udeležite v čim večjem številu. S. Š.

Program proslave ob otvoritvi obrata družbene prehrane ter v počastitev praznika občine Ptuj — 8. avgusta 1977

Petek, 5. avgusta 1977

ob 13,30 uri	Uradni del otvoritve obrata Družbene prehrane
ob 13,45 uri	Praktična gasilska vaja na prostoru avtopralnice — tehnični pregledi
ob 14,15 uri	Kulturni program, v katerem bodo sodelovali recitatorji, komorni moški pevski zbor Komunalnega podjetja Ptuj ter godba na pihala

Po kulturnem programu sledi ogled razstave likovnih del, likovne sekcije prosvetnega društva ALOJZA ARNUŠA Rogoznica, ki bo v mali jedilnici obrata družbene prehrane in ogled prostorov obrata.

Obisk in ogled zavodov Crvena Zastava Kragujevac

V interesu zblíževanja in utrjevanja prijateljstva delovnih ljudi, DLT AGIS prireja za svoje člane enodnevni ogled zavodov Crvene Zastave Kragujevac.

Ogled podjetja bi naj bil širšega pomena, saj bi se srečali v jubilejnem letu 1977. To srečanje bi naj tudi utrdilo pot nadaljnjega sodelovanja na kooperacijskem področju, z željo, da tehnična kultura da svoj prispevek na zblížanju kadrov in izmenjavi mnenj.

Program ogleda zavodov Crvene Zastave in ožjega dela območja Kragujevca bi bil naslednji:

1. Prihod v Kragujevac v petek dne 2. 9. 1977 okrog 9. ure
 2. Ogled proizvodnje vozil oz. na liniji od 10. do 14. ure
 3. Ob 15. uri kosilo
 4. Ogled znamenitosti Kragujevca in manjše športno srečanje od 16. do 20. ure
 5. Večerja s prijateljskim srečanjem od 20. ure dalje
- Udeležencev obiska DLT AGIS bi bilo okrog 90. Srečanja bi se naj udeležili še predstavniki DPO in podjetja CZ.

Pregled sprejetih sklepov DS DO AGIS v mesecu juliju

1. Delovni ljudje TOZD in DSSS naše DO so na svojih zborih dne 17. 6. 1977 razpravljali ter odločali o sledečih zadevah:

— razprava in potrditev samoupravnih sporazumov samoupravnih interesnih skupnosti za drežbene dejavnosti na ravni občine, regije in republike,

— razprava ter potrditev prispevnih stopenj za leto 1977 za združevanje sredstev za izvajanje razvoja cestnega in vodovodnega gospodarstva v občini Ptuj ter sofinanciranje skupnih programov krajevnih skupnosti v občini Ptuj,

— razprava ter potrditev predloga za otvoritev in ocenitev novih delovnih mest v obratu družbene prehrane in AOP,

— razprava ter potrditev predloga komisije za družbeni standard glede nakupa stanovanj za našega delavca Čeh Slavka in Mohorko Jožeta, katerih nakup bo sofinancirala tudi Ptujška tiskarna.

Iz zapisnikov predloženih DS DO je bilo ugotovljeno, da so bili vsi zbori pravno veljavno izvedeni. Sklep DS DO glasi:

DS DO verificira sklepe zborov delovnih ljudi TOZD in DSSS sprejetih dne 17. 6. 1977.

2. DS DO je razpravjal o predlogu komisije za družbeni standard — individualno posojilo, prošnje za posojilo ter o razdelitvi kadrovskih in drugih stanovanj, ter v zvezi s tem sprejel naslednje sklepe:

— V zvezi 24. člena samoupravnega sporazuma o uporabi sredstev sklada skupne porabe je DS DO sprejel sklep, da odobri posojilo za individualno gradnjo tudi delavcem stanujočih izven občine Ptuj oziroma sedeža DO.

— DS DO je s svojim sklepom določil komisiji za družbeni standard, da sme predlagati posojilo za individualno gradnjo do višine 70.000.— din enemu, oziroma obema zakoncema prosilcema.

— DS DO je sprejel tudi sklep, da bo DS DO 30 dni po zadnjem roku koriščenja posojila za individualno gradnjo določil ustrezno komisijo, ki bo z ogledom ugotovila pravilnost, oziroma nepravilnost koriščenja posojila. Proti kršiteljem posojilne pogodbe bo DO uvedla postopek po 50. členu samoupravnega sporazuma o uporabi sredstev sklada skupne porabe.

Nadalje so člani DS DO razpravljali o pritožbah posameznikov na prioritetni vrstni red pri

razdelitvi posojila ter ugotoviti, da se vsebina teh v večini nanaša na pomanjkljivosti in zastarelost veljavnega samoupravnega sporazuma. Na to ugotovitev je DS DO sprejel sledeči sklep:

— Strokovne službe morajo po samoupravni poti spremeniti nekatere člene samoupravnega sporazuma ter jih vskladiti o stanjem. Posebej treba spremeniti samoupravni sporazum v členih, po katerih se ocenjuje potreba ter upravičenost po posojilu.

— DS DO zavrne pritožbe vsled neutemeljenosti naslednjim posameznikom, ki so se pritožili na prioritetni vrstni red in sicer: Satler Danici, Korpar Mariji, Rakuš Jožetu, Lovrec Angeli, Drevenšek Idi ter Belšak Janezu.

— Pritožbam Klinc Angele, Satler Ivana ter Čagran Ivana DS DO ugodno reši, saj so bile v teh primerih storjene neljube napake pri ocenjevanju.

— Pripombo tov. Fuks Marjana je DS DO vzel na znanje.

Na seji DS DO so delegati posameznih TOZD v razpravi izrazili dvom glede pravilnosti ocenjevanja stanovanjskih pogojev posameznikov. Namreč, na seji je bilo ugotovljeno, da se komisija ni v popolnosti držala členov samoupravnega sporazuma. Po daljši razpravi ob upoštevanju mnenj odgovornih posameznikov v DO, je DS DO potrdil predlagani prioritetni vrstni red prosilcev.

Po sklepu DS DO je pritožbo vložil tov. Preac Vinko. Navedba, da je bila pri njegovi očitni stanovanjskih pogojev storjena napaka, je bila nelzpodbitna. Posledica je bila, da je tovariš izpadel iz prioritetnega vrstnega reda. Direktor DO je smatral za potrebno ter nujno, da se sklep DS DO ustavi pri realizaciji — veto.

Komisija za družbeni standard ob prisotnosti predsednikov posameznih OOS TOZD in DSSS za predsednika DS DO je ponovno preverila uporabo meril za točkovanje ter ocenitve ponovno pregledala. Ugotovitev, da je bilo storjenih 16 različnih pomanjkljivosti, je potrdila pravilnost ter nujnost veta. Komisija je na isti seji pripravila nov prioritetni vrstni red prosilcev ter ga takšnega posredovala DS DO v potrditev. DS DO je nato svoj predhodni sklep razveljavil, pravno veljaven sklep DS DO pa glasi:

Iz skupnih združenih sredstev TOZD in DSSS v višini 2.345.000 din DS DO dodeli posojilo za individualno gradnjo naslednjim prosilcem:

Izven prioritetne liste (nujni primeri):

	TOZD	Znesek din	Točk
1. Kolarič Simon	DSSS	40.000	168
2. Perhač Franc	TAP	70.000	164
3. Car Franc	DSSS	70.000	143
4. Cafuta Franc	DSSS	70.000	131
5. Bezjak Amalija	GUMARNA	70.000	127
6. Markež Franc	GUMARNA	70.000	124
7. Simonič Marjana	PM	20.000	118
8. Kunčnik Jožica	TAP	70.000	115
9. Kolarič Darinka	DSSS	40.000	110
10. Kuhar Elizabeta	DSSS	30.000	108
11. Golob Stanko	TAP	70.000	86
12. Kiselač Franc	TAP	70.000	83

Po prioritetni listi

	TOZD	Znesek din	Točk
1. Mihelič Janez	TAP	50.000	165
2. Ozmeč Alojz	TAP	50.000	161
3. Žuran Slavko	DSSS	50.000	158
4. Veselič Mranc	DSSS	30.000	157
5. Bezjak Janez	DSSS	45.000	157
6. Petrovič Jože	DSSS	50.000	156
7. Kostanjevec Matilda	TAP	40.000	150
8. Murko Janez	TAP	30.000	150
9. Čuš Anica	TAP	50.000	150
10. Kramberger Albin	TAP	70.000	149
11. Prosenjak Janez	KOV. OBD	60.000	149
12. Šilak Mirko	ORODJ.	70.000	149
13. Podgrajski Barbara	TAP	30.000	148
14. Šmigoc Terezija	TAP	50.000	147
15. Arnuš Ivan	PM	70.000	147
16. Trančar Jože	PM	20.000	146
17. Majcen Janez	DSSS	70.000	146
18. Kristovič Milan	DSSS	70.000	145
19. Meznarič Franc	TAP	50.000	145
20. Kumer Franc	DSSS	20.000	145
21. Čagran Ivan	DSSS	20.000	145
22. Štrucl Katica	TAP	30.000	144
23. Grabar Franc	GUMARNA	60.000	144
24. Hameršek Janez	TAP	50.000	144
25. Vidovič Ivanka	TAP	20.000	143
26. Mlinarič Kristina	AKG	60.000	143
27. Preac Vinko	TAP	50.000	143
28. Borko Konrad	SERVIS	40.000	141
29. Tomažič Jože	TAP	40.000	140
30. Forstnarič Franc	TAP	20.000	139
31. Panikvar Martin	ORODJARNA	45.000	137
32. Močnik Daniel	DSSS	35.000	134
33. Petrovič Franc	ORODJARNA	70.000	131
34. Kostanjevec Konrad	KOV. OBD.	70.000	130
35. Vidmar Ivan	ORODJARNA	30.000	129
36. Muhič Franc	DSSS	20.000	127
37. Klinc Angela	TAP	20.000	127

Prioritetni vrstni red ter predlog za odobritev posojila na temelju planiranega zneska priliva iz naslova obračunskega stanovanjskega prispevka 6% + 2% v letu 1977 razpolagajo TOZD in DSSS z 1/3 sredstev (1.155.000 din).

TOZD Servis 66.000 din

	TOZD	Znesek din	Točk
1. Gajzer Marjan	66.000		124 točk

TOZD Gumarna 127.000 din

1. Kramberger Franc	70.000	109 točk
2. Čerček Otmar	75.000	87 točk

TOZD Kovinska obdelava 69.000 din

1. Ciglar Anton	69.000	117 točk
-----------------	--------	----------

TOZD Precizna mehanika 55.000 din

1. Kranjc Anica	30.000	125 točk
2. Belšak Ema	25.000	113 točk

TOZD Orodjarna 98.500 din

1. Šprah Franc	20.000	116 točk
2. Satler Ivan	70.000	122 točk
3. Veršič Marjan	8.500	112 točk

TOZD TAP 361.000 din

1. Klinc Angela	50.000	127 točk
2. Filipič Ivan	70.000	123 točk
3. Mertelj Franc	20.000	120 točk
4. Simonič Rozalija	40.000	117 točk
5. Drobnič Ivan	70.000	115 točk
6. Farič Cilka	70.000	110 točk
7. Belšak Janez	40.000	102 točki

TOZD AKG 7.500 din

Ostanek — ni prosilcev.

DSSS in Vzdrževanje 371.000 din

1. Čeh Franc	70.000	124 točk
2. Duh Marija	70.000	123 točk
3. Kokol Alojz	40.000	118 točk
4. Mlinarič Franc	20.000	117 točk
5. Cvetko Franc	30.000	116 točk
6. Klarič Ivo	58.000	114 točk
7. Simonič Franc	30.000	113 točk
8. Satler Danica	50.000	113 točk
9. Miškolci Ervin	3.000	113 točk

Navedene predloge posojil bo do potrdili delavski sveti TOZD ter DSSS.

Na DS DO je preko komisije za družbeni standard prispela prošnja za naknadno dodelitev posojila za nakup stanovanjske hiše za tov. Fras Vinka ter Bela Franca. Omenjena tovariša se nista prijavila na razpis. DS DO je razpravljal tudi o morebitni dodelitvi stanovanj za tov. Vidovič Franca ter Trop Edvarda. Po razpravi je DS DO sprejel sledeči sklep:

— Zadolži se direktorja DO ter vodjo splošno-kadrovskega sektorja, da preko komisije za družbeni standard poiščeta možnost ugodne rešitve omenjenih prosenj. Rok je 1. 9. 1977.

Nadalje je DS DO razpravljal o predlogu komisije za družbeni standard ter direktorja DO glede kadrovskega stanovanja za tov. Junger Silvo. Sprejet je bil sledeči sklep:

— DS DO sklene, da se tov. Junger Silvi posodi — dodeli dvosobno kadrovskega stanovanje v bloku B-2. S sredstvi, ki so deponirana s sklepom DS DO bivše Sige pri KB Ptuj pa se mora leta 1978 kupiti dvosobno stanovanje ter ga dati v sklad kadrovskega stanovanj.

Splošna ugotovitev, da primanjkuje ustreznih strokovnih kadrov je utemeljena, saj naša delovna organizacija kljub večkratnim razpisom ni uspela dobiti strokovnjakov, kljub zalogi 5 kadrovskega stanovanj.

Na sklep DS DO je direktor DO podal obrazložitev glede porabe teh stanovanj, katere deli DS DO na njegov predlog. S tem v zvezi je DS DO sprejel dva sklepa:

— DS DO predlaga zborom delovnih ljudi TOZD in DSSS, da v letu 1978 združijo sredstva za nakup dveh kadrovskega stanovanj, oddanih po javnem razpisu v juliju tega leta.

— DS DO daje spremembo 58. členu samoupravnega sporazuma o uporabi sredstev sklada skupne porabe na predlog DPO v javno razpravo in potrditev zborom delovnih ljudi TOZD in DSSS. Sprememba glasi:

Kadrovskega stanovanje lahko dobi tisti delavec, kateri je po mnenju direktorja DO ter aktiva DPO za delovno organizacijo neobhodno potreben.

3. DS DO je na svoji seji tudi imenoval komisijo za izvajanje zakona o združenem delu na nivoju DO in sicer:

1. Drobnič Ivan
2. Tuš Konrad
3. Stričič Jože
4. Črešnik Milan
5. Tušek Anton
6. Šuman Janko
7. Trop Franc
8. Kozar Silvo
9. Coklin ing. Oto

4. Strokovne službe so pripravile za razpravo na DS DO osnutek samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med DSSS in TOZD kot uporabniki njenih storitev. V razpravi je bilo ugotovljeno, da v samoupravnem sporazumu manjka nekaj pomembnih členov. DS DO je kritično ocenil delo strokovnih služb pri pripravi osnutka samoupravnega sporazuma, nakar je takšnega zavrnil v ponovno izdelavo. Neizpodbitna ugotovitev na DS DO je bila, da mora biti ves material za razpravo razumljivo ter dobro pripravljen, saj le na tak način bomo zainteresirani vsi, da bomo pri razpravi sodelovali. Namreč, pravica ter dolžnost delavcev je, da razpolagajo

s sredstvi, ki jih sami ustvarijo, vedeti morajo, o čem odločajo. Sklep glasi:

— DS DO ne posreduje osnutka samoupravnega sporazuma o medsebojnih pravicah in obveznostih med DSSS in TOZD kot uporabniki njenih storitev v javno razpravo vsled nepopolnosti osnutka sporazuma. Rok za izdelavo novega osnutka je 1. 8. 1977.

5. Z ozirom, da naše TOZD še niso registrirane na registracijskem sodišču v Mariboru, je DS DO dal sledečo zadolžitev oziroma sprejel sklep:

— DS DO zadolži direktorja DO, da ukrene vse potrebno glede registracije naših TOZD na registracijskem sodišču v Mariboru. Rok izvedbe 30. 9. 1977.

6. Po predhodni združitvi orodjarn v TOZD orodjarna je nastala nova organizacija delovnih mest v novi TOZD. Komisija za spremljanje sistema delitve dohodka in osebnih dohodkov je ocenila nova delovna mesta, samoupravna pot pa je, da to isto potrdi zbor delovnih ljudi. Iz tega sledi sledeči sklep:

— DS DO posreduje ocenitve novih delovnih mest nastalih po nastanku nove TOZD orodjarna v javno razpravo ter potrditev zborom delovnih ljudi TOZD orodjarna, kakor tudi novo ocenitev delovnega mesta orodjar — varilec.

7. DS DO je nadalje tudi razpravljal o samoupravnem sporazumu o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti kovinsko predelovalne industrije v SRS. Sprejet je bil sledeči sklep:

— DS DO daje osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi posebne izobraževalne skupnosti kovinsko predelovalne in-

- TOZD TAP
- TOZD Kovinska obdelava
- TOZD Orodjarna
- TOZD Gumarna
- TOZD Vzdrževanje
- TOZD Servisi
- TOZD Precizna mehanika
- TOZD AKG
- DSSS

dustrije v SRS v 15-dnevno javno razpravo ter nato v potrditev zborom delovnih ljudi TOZD in DSSS. Morebitne pripombe sprejema splošno-kadrovski sektor.

8. DS DO je razpravljal o sklepih samoupravne delavske kontrole DO, nakar jih je tudi v celoti potrdil.

Vsi navedeni sklepi so bili sprejeti pravno veljavno. Vse bolj je prisotna ugotovitev, da delegati že več ali manj delujejo kot delegati v pravem pomenu besede, saj je na DS že čutili konkretne razprave ter njihov stališča. Mertelj Franc

Priprave na volitve za delegacije samoupravnih interesnih skupnosti in zbora združenega dela v letu 1978

V zvezi z volitvami delegatov v skupščino družbeno političnih in samoupravnih interesnih skupnosti, ki bodo v letu 1978 (dosedanjim delegatom poteče mandat), katerih nosilec nalog so osnovne organizacije sindikata in družbeno-politične organizacije, je bilo nujno, da se takoj pristopi k političnim, organizacijskim in tehničnim pripravam.

Osnovna organizacija sindikata je v ta namen že imenovala koordinacijske odbore po TOZD in DSSS. Delo koordinacijskih odborov je opravljanje vseh operativnih nalog, ki so vezane na pripravo in izvedbo volitev.

Prva naloga do predkandidacijskih opravil je:

— da opravi pregled in oceni delo delegacij, oz. dosedaj evidentiranih kandidatov.

Ocenitev bo opravljena z o vrednotenjem dosedanjega dela delegacij in članov delegacij ter pregledom kadrovske strukture. Pri ocenjevanju se bo predvsem upoštevalo delo in anagažiranost v samoupravni praksi ter vključitev v družbeno-politično delo. Na podlagi ocenitve bodo koordinacijski odbori tudi predlagali, kateri od dosedaj evidentiranih možnih kandidatov se predlaga za ponovno evidentiranje.

Druga naloga odborov je:

— evidentiranje novih možnih kandidatov.

Pri evidentiranju novih možnih kandidatov se bo prav tako upoštevalo delo in anagažiranost pri samoupravljanju in družbeno-politično delo.

Kot posebne naloge koordinacijskih odborov v vseh pripravah na volitve, pa so:

— da spremljajo potek akcije evidentiranja možnih kandidatov

— da spremljajo uresničevanje načel in meril kadrovske politike

— da skrbijo za evidenco možnih kandidatov in spremljajo potek postopkov posameznih faz (evidentiranje, predkandidacijska faza) na volitve, itd.

To je prva faza predkandidacijskih opravil, ki morajo biti končana do konca septembra 77.

Pri vseh pripravah, kot je evidentiranje možnih kandidatov ter pri izvajanju kandidacijskih in volilnih postopkov, morajo aktivno sodelovati vse družbeno-politične organizacije v delovni organizaciji. Erika Skralič

Ali jih poznate?

Pod tem naslovom, smo dragi bralci oljubili, da bomo v vsaki številki našega glasila predstavili enega izmed našega 1600 članskega delovnega kolektiva.

V mesecu juliju smo praznovali pomemben praznik — Dan borca. Tega dneva ne praznujemo samo kot dan borcev narodnoosvobodilne vojne, temveč to je praznik vseh tistih, za katere je socialistična bodočnost, ki temelji na samoupravnih odnosih, njihova bistvena opredelitev. V tej številki in nekaj naslednjih številkah vam bomo predstavili naše delavce, ki jih ni prevzela mračna misel o tem, da je hitlerjev stroj nepremagljiv, ki so sklenili prijateljstvo s prihodnostjo ter odločno posegli v boje za osvoboditev našega naroda izpod nacistične Nemčije in njihovih hlapcev. Obujali bodo spomine na mračno preteklost druge svetovne vojne.

Julijski ognji še vedno gorijo v njihovih srcih. Razplamtevajo jih revolucionarne iniciative Tita in partije. Naprej gremo enotni in vedno močnejši.

PEZDIR STANISLAV

Vojna vihra me je zajela v Sarajevu. Tja je bil evakuiran del železniških delavnic iz Maribora. Približno osemsto delavcev se nas je zbralo v bivšem Sokolskem domu v Novem Sarajevu, dokler nas ni zajela nemška soldateska. Po treh tednih smo se vrnil izopet v Maribor. Tu smo občutili takojšnjo spremembo novega vodstva domačinov in nemškega okupatorja. Mnogi znanci so postali »Nemci« in niso hoteli govoriti slovensko.

Ker sem bil pred vojno športnik in član »Sokola«, nisem dobil zelene legitimacije. Preganjali so me službeno in politično.

Petindvajsetega januarja 1943 nas je usoda potegnila v nemške uniforme s tem, da so nas prisilno mobilizirali v železniško pionirsko enoto. Edina tolažba je bila to, da so bili z mano moji sošolci iz železniške obrtne šole. Tako smo širom Evrope gradili in popravljali železniške tire ter mostove. Izključno fizično delo, dan in noč.

Ob pričetku invazije (6. junija 1943) smo se trije Mariborčani — sošolci, znašli v Calaisu (Francija). Tukaj smo bili strojniki pristaniških naprav, vendar ko se je invazijska fronta približevala, so nas premestili na frontno območje blizu Bologne. Bližnja fronta me je tako navdušila za idejo dezertiranja, kljub težki kontroli gibanja za pobeg. Vendar s predpripravami za pobeg nisem

Te obljube žal nismo uresničili, zato se vam vljudno opravičujemo, obenem pa obljubljam, da v bodoče rubrika ne bo izostala.

miroval, k čemer sem pritegnil še Slovence po imenu Bauer in Avstrijca (Brandsteter). V noči 14. septembra 1943 smo izkoristili nemško nepazljivost ter preko štiri kilometre nezasedenega ozemlja pobegnili na ameriško stran. Tako smo z mnogo strahu prispeli k enotam III. kanadske divizije. Od tu dalje se je začela težka ujetniška pot do Diepe in preko kanala v Anglijo, kjer sem bil zajet in dodeljen v večjo skupino Slovencev. Čakali smo na našo nadaljno usodo. Iz časopisnih obvestil smo izvedeli, da se nemški vojaki — Slovenci, ki se prostovoljno javijo v NOB, amnestirajo (I. in II. sporazum Tito—Šubašič). V tem smislu je skupina: Herman Sevšek — Mariborčan, Dobovišek Mirko — Ljubljčan in jaz pisala delegaciji NOB v London za našo pripravljenost vstopa v vrste NOB.

Na žalost nekaj Slovencev ni hotelo z nami, ker so se bali novih vojni grozot. Po srečnem sprenemu v vrste NOB smo se namestili v praznih vilah (evakuacija prebivalstva) na območju predmestja Londona. Tukaj smo bili seznanjeni o naši borbi in se pripravljali na povratek v Jugoslavijo. Pred menoj sta se vrnila že dve skupini, za menoj sta šli še dve skupini. Jaz sem bil za držan, ker sem delal v AGIT komisiji. V tem času smo razvijali našo propagando in seznanjali Londončane o pravi borbi v Jugoslaviji. Na lastno željo sem dosegel, da sem februarja 1945 prišel nazaj v Jugoslavijo, z zadnjim konvojem za Avstralijo. Od Liverpula do Neaplja sem se s tem konvojem peljal v skupini cca 120 Slovencev. Iz Barja v Split sem se peljal z našo ladjo Ljubljana. Od tu naprej pa v rezervne enote V. Prekomorske brigade, ki je logorovala na območju Biograda na morju. Naša skupina je bila nato poslana na območje Velebita ter posegla v zadnje boje za osvoboditev Gospiča. V teh bojih je iz moje »angleške« skupine padlo trindvajset borcev.

Moja pot se je nadaljevala v glavni štab Slovenije, kjer so me namestili za ekonomista telekomunikacij. Ta štab je bil najprej v

Biogradu na morju, pozneje se je pomikal naprej v Novi Vinodolski. Obrobno sem sodeloval pri bojih za Reko — Sušak in z osvoboditvijo Trsta prispel drugega maja 1945 v Trst. Na predlog tov. Černeke in inž. Volfa — predstavnikov železniške direkcije Trst, sem prevzel dolžnost komandanta — odje kurilnice Trst Sv. Andrej. Moja naloga je bila takojšnja usposobitev kurilnice (ki je bila večji del razrušena od bombardiranja) za popravilo tirnih vozil, lokomotiv in vagonov. Pod težkimi delovnimi pogoji smo usposobili razne lokomotive in vagona za transport. Po sporazumu med enotami smo petnajstega junija 1945 morali zapustiti Trst in tako sem prispel v Ljubljano. Po okrožnici štaba IV. armije so večino bivših železničarjev demobilizirali, za potrebe takojšnje obnove železniških transportnih sredstev. Tudi jaz sem se vrnil v Maribor, kjer sem nadaljeval delo v železniških delavnicah.

Če razmišljam o moji »odisej« pri kateri nisem poudaril težino bojev in situacij, kajti to je več ali manj znano — me je vodila glavna misel in želja sodelovati pri dokončni osvoboditvi naše domovine.

Spominjam se, da sem v Angliji prepričeval, da mi je boljši domači kamen, čeravno grenak, kot svoboda na tujem. Vendar pot vračanja je vedno težka, ker te muči, zakaj že prej nismo našli poti do naše domovine.

V tem času je imel vsak svojo epopejo, vendar mi prekomorci smo imeli enake in slične želje, čimprej se vključiti v našo osvobodilno borbo. Tako je zrasla ena od naših največjih brigad — V. prekomorska brigada, ki je v osnovi štela 3.200 borcev. Danes je verjetno še samo nekaj nad polovico živih.

V spomin in našo priznanje imamo borci V. prekomorske brigade srečanje in zbor 6. in 7. avgusta v Divoselu v Gospiču. Tu so nam uredili spominski dom, ki bo ob tej priložnosti svečano odprt. Obujali bomo spomine na boje, ki smo jih skupno doživeli in počastili bomo spomin na borce, ki so iz naših vrst padli za svobodo.

TITOVA BESEDA — MOČ ISKRENOSTI

DELOVNI HEROIZEM

Delovni heroizem je v mnogem enak vojnemu heroizmu. Razlika je samo v tem, da se v vojni borimo za obstanek »golega življenja«, da pa se z delom ustvarja novo življenje.

Eden ali drugi način borbe zahteva največji ljudski napor in samoodrekanje.

Takšno požrtvovalnost so izkazale široke ljudske množice v Jugoslaviji po drugi svetovni vojni v obnovi in izgradnji domovine. Jugoslavija je bila spremenjena v ogromno delovišče, na katerem na namesto grmenja topov, ropotale lopate in krampi, katere so nenehno spremljali zvoki delovnih in borbenih pesmi. Zopet je prišel do polne veljave Narodni front Jugoslavije, ki je naenkrat postal veliki delovni front.

SMEROKAZ KADROV

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

- Lesjak Rado, pravnik
- Kurnik Rozika, čistilka delovnih prostorov
- Fras Franc, telefonist
- Strafela Marija, kuhinjska delavka — servirka

KOMERCIALNI SEKTOR

- Pernat Lidija, fakturist

TEHNIČNI SEKTOR

- Hansel Vlado, konstrukter opreme II

TOZD AVTOOPREMA

- Rojko Milan, monter sedežev
- Križnjak Franc, monter sedežev
- Špoljar Janez, monter zavor
- Caf Zvonko, monter sedežev
- Korenjak Alojz, monter zavor
- Kokol Mirko, stiskalec na težji stiskalnici
- Popošek Nežka, galvanizer
- Peklar Janez, galvanizer
- Lačen Silva, vrtalec na stroju za vrtanje tečajev
- Krajnc Jožefa, monter grelcev
- Fošnarčič Stanislav, posluževalec
- Ploh Zeljko, strugar III

TOZD GUMARNA

- Lampret Roman, vulkanizer
- Leber Marjan, vodja izmene vulkanizacije
- Meznarič Martin, vulkanizer
- Mernik Anton, vulkanizer

TOZD SERVISI

- Gril Milan, avtomehanik II (se je vrnil iz JLA)
- Kolarič Janko, prodajalec I

TOZD AKG

- Schmidt Anica, monter

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- Pevec Jože, stiskalničar (se je vrnil iz JLA)
- Pernek Franc, šabloner

DELAVCI, KI SO PRENEHALI LASTNOST DELAVCA V ZDRUŽENEM DELU V MESecu JUNIJU 1977

- Delovna skupnost skupnih služb
SPLOŠNO KADROVSKI SEKTOR
- Strafela Marija, kuhinjska delavka — servirka

TEHNIČNI SEKTOR

- Rakuš Veronika, konstrukter zavor III

TOZD AVTOOPREMA

- Filipič Ivan, livar na tlač. litju

TOZD SERVISI

- Kolarič Janko, prodajalec I
- Zubič Josip, avtomehanik
- Belšak Milan, avtoelektričar (odsluž. vojaški rok)

TOZD KOVINSKA OBDELAVA

- Pernek Franc, šabloner

TOZD ORODJARNA

- Stopajnik Branko, brusilec IV (odslužil vojaški rok)

TOZD PRECIZNA MEHANIKA

- Pavlič Angela, monter

ZAHVALA

Za izkazano pozornost in finančno pomoč se iskreno zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata.

Jože Slodnjak
TOZD Gumarna

Desetletno sodelovanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

Prijateljsko športno srečanje med obema kolektivoma je bilo dne 25. 6. 1977 v Mlinski ulici, dvorani Mladika in na športnem stadionu Drave. Rezultati so bili naslednji:

to da so bili doseženi brez treningov nadpovprečni. Posameznika, ki sta navdušila prisotne sta bila po mnenju vseh Reihš Marjana v teku na 800 m in Belšak Vojtek pri malem nogometu, kot ekipi pa moška in ženska odboj-

Disciplina	TOZD Mehanizmi	TOZD Precizna meh.
Kegljanje — ženske	203 lesov	118 lesov
Kegljanje — moški	144 lesov	215 lesov
Streljanje — ženske	168 krogov	218 krogov
Streljanje — moški	271 krogov	280 krogov
Odbojka — ženske	2	0
Odbojka — moški	2	0
Pikado — ženske	158 krogov	360 krogov
Tek 800 m — ženska	10 točk	11 točk
Nogomet — moški	1	3
S k u p a j	3 zmage	6 zmag

Tekme so potekale v prijateljskem in športnem vzdušju, doseženi rezultati so pa z ozirom na

karska vrsta TOZD Mehanizmi. Po športnem srečanju je bila pogostitev v gostilni Gorce in

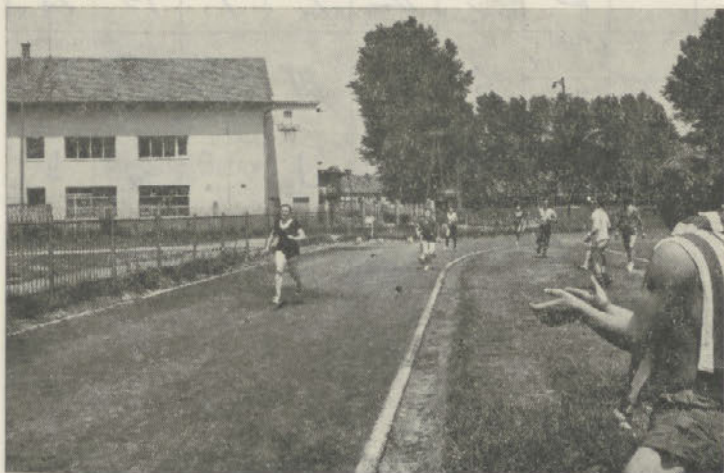
Oster pogled — zadetek v polno

(foto Korpar)

kratka slovesnost s podelitvijo nagrad. Sodeloval je moški pevski zbor DPD Svobode iz Kidričevega, spomine na preteklih deset let uspešnega sodelovanja sta pa nanizala direktor TOZD Mehanizmi ing. Hafner in direktor AGIS mr. Vrabič in istočasno zaželela plodnega sodelovanja v bodoče. Nagrade za športna tekmovanja so prejeli kapetani posameznih ekip, nagrade za uspeš-

no desetletno sodelovanje pa družbenopolitične organizacije in samoupravni organi ter nekateri zaslužni posamezniki.

Na koncu moramo povedati, da se je iskristalizirala obojestranska želja, da bi športna srečanja postala tradicionalna, ker bi mnogo prispevala k zblizevanju in prijateljstvu obeh kolektivov. C. M.

Uspešen finiš naše predstavnice

(foto Korpar)

Start teka na 800 m

(foto Korpar)

ANEKDOTE

Ko je papež Hadrijan zmagal v boju proti cesarstvu, je poniževal cesarja, kolikor je le mogel. Tako je med neko slavnostjo zahteval, naj mu Friderik pridrži stremena. Cesar se je hočeš nočeš vdal, papež Hadrijan pa ga je poučil, kako se to dela.

»Oprostite, če ne znam tako kot vi, saj še nikoli nisem bil konjar,« je tedaj odgovoril Friderik.

x x x

Pruski kralj Friderik II. (1712—1786) je bil ustanovitelj pruske velesile, kar mu je prineslo vzdevko Friderik Veliki. Nekoč je stopil predenj vojak:

»Veličastvo, samo besedico,« je rekel in mu predložil prošnjo, naj mu podeli poročniški čin.

»Pazi! Če spregovoriš dve,« mu je odgovoril vladar, »te dam takoj ustreliti!«

»Podpišite!« je rekel vojak in Friderik mu je — navdušen nad tako odrezavostjo — takoj podelil zahtevan čin.

x x x

Friderik II. je bil vedno zelo ljubezniv z vojniki; rad se je neprisiljeno šalil z njimi, vojniki pa so mu bili brezpogojno vdani.

»S takim oljem mažem kolesa svojega stroja,« je govoril kralj.

x x x

Med vojaško parado se je Friderik II. ustavil pred vojakom z velikansko brazgotino na obrazu in ga vprašal:

»V kateri gostilni so te pa tako zdelali?«

»Veličastvo, v gostilni, kjer ste vi plačali račun: v Kölnu.«

Vojak je bil namreč ranjen v bitki blizu Kölna, kjer so Friderik II. premagali Avstrijci pod poveljstvom generala Dauna. Kralj se zaradi prisebnega odgovora ni razsrdil, temveč je vojska celo povišal.

x x x

Friderik Veliki je zelo rad obiskoval igralnice in igral s svojimi podložniki. Ko je nekoč izgubil večjo vsoto, da je neki čevljar, ki je tudi zaigral (težko prisluzeni) denar, tolažil:

»Nič zato, veličastvo! Jaz bom spet pribiljal podplate, vi pa ... no, vi boste pa spet naložili nove davke!«

x x x

Friderik II. je prejel rokopis, v katerem je bilo vse polno zabavljic in žaljivk na račun kralja in monarhije. Pazljivo ga je prebral, nato pa je poklical založnika in mu dejal:

»Želite čudovit založniški posel? Potem natisnite tale rokopis!«

x x x

Friderik Veliki je s slavnim doktorjem Zimmermannom govoril o zdravniških zmotah in ga v šali vprašal:

»Doktor, koliko oseb ste že ubili v življenju?«

»Ne toliko kot vaše veličanstvo,« je odgovoril doktor, »in še tiste precej manj slavno!«

x x x

Ko je nekega kapetana odlikoval za zvesto službo z velikim redom, se je odlikovanec branil:

»Oprostite, veličanstvo, tako odlikovanje bi si lahko prisluzil samo na bojišču!«

»Nikar ne nori,« je odgovoril kralj, »in vsemi odlikovanje! Zaradi tebe vendar ne bom začel zdaj nove vojne!«

	ŽEVPLO	KRAJ PRI FALI	PO STAREM TESTAHENI PRAOČE JUDOV	PISMENA SPOROČILA	 MLAD PRASIC NAR. HERO FRANC ROZMAN	REKA V SZ DESNI PRIT. VOLGE	DOBOJ	RIMSKI PESNIK	NASELJE BLIZU KARLOVCA	OSNOVNA MERA	KERBNIK JANKO	 LA LINEA GIBRALTAR 1492 RE EUROPE								
	S	L	A	P		O	D	O	J	E	K									
	PRIHAJANJE V GOSTE	O	B	I	S	K	O	V	A	N	J	E	ŽEN. IME							
	SORTA	V	R	S	T	A	KOREO-GRAF OTRIN	I	O		LOJZE PRAK JEKIK ČRNCEV BANTU	L	M							
DEL TELESIA OSEBNI ZAMEK	R	A	M	A	ANGL. MERSKA ENOTA	MATJUNA DOTA PROVAJALNA ČASOPISOV	D	O	T	I	C	A								
PODUJEVO	P		POKLIC V AGIS-u	MESTO NA PELEPONIZU	M	E	H	A	K	I	K	ZMAGA PRI TAROKU MEH. TIS. (GEORG)	V	A	L	A	T			
NEODDELANA ZEMLJA					N	A						ZNAMKA AMER. VELIK. ELEKTRON. RACUNALNIK	E				CIMOSOV AVTO KGOR. v PREVAZA 3 COLNOM	A	M	I
REKA V ROMUNJI			CENTIMETER	NAPAD NASKOR	C	M							P	O	T	R	Č	POLJSKA PLEMENSKO GOVEDO	P	L
KRAŠKA ČRNIKA	T	E	R	A	U	VELIKA MORSKA RIBA		SPLIT ETIOPSKI KNEZ		DRENCELJ STARA PALESTINA			O	B	A	D				
PORTIR	V	R	A	T	A	R	RAZTOPINA SHOLE ČAPKOVA DRAMA	L			PODNEBJE NEUČAKA-NOST, v NADLEŽNOSTI	K	L	I	M	A				
RAZLICNA SAMOGLASNIKA			WAPRAVA	A	P	A	R	A	T	ZIMSKI SPORTNI REKVIZIT VARNOSTNI SVET	S	A	N	K	E				OZVEZDJE JUŽ. NEBA	
4 ČRKA	Č		ENOVALENTNI RAVNKA OBTIKOVNIK. VRSTE	KRZNO GR. ČRKE	K	O	Ž	O	H	O	V	I	N	A	NACE VALIČ	H	V			
PUBEČAVA V JUŽNI AFRIKI	K	A	L	A	H	A	R	V	NASPRO-TNO OD MLAD	S	T	A	R	KAZALNI ZAMEK PDAVINA	T	O				
KRILO RIMSKE LEGIJE				KISIK ZA POLTOM ZVISANI "E"	O				NATRIJ	N	A	S	O	D						
SESTAVIL KORPAR	PREBIVAL. KAMBODŽE	OPUS (OKR)	L	M	E	R			REKA V SZ IN MONGOLJI	O	N			POSUDA ZA TEKOČINE ORG. AFRI. ENOTNOSTI (ORIG.)				DUŠIK		
PLESEN NA VINSKI TRTI	O	I	P	I	J				ŠVEDSKA 20 ČRKA ABECEDA	S			ST-GRŠKA MUZA PETJA RADIUS	E	A					
VRH BLIZU CRMOVE V ROMUNJI 1114 m	P				U					S	T	R	U	G	A	R				

— Kaj je to kakšen artist iz cirkuła, ki izvaja reklamo za večerno predstavo?
 — Kje pa, to je stranka, ki se trudi, da bi prečitala ime naše firme...

V AGISU — glasilo delovnega kolektiva AGIS Ptuj. Izdaja izdajateljski svet. Ureja uredniški odbor: Bauman Valentin, Drobnič Ivan, Indič Ostoja, Potočnik Marko, Vidovič Franc, Kralj Rajko, Kozar Silvo, Zivkovič Dragan, Pavlinič Mirko, Štros Saša, Simonič Franc. Odgovorni urednik: Srečko Šneberger. Naklada 1700 izvodov. Tiska: Ptujška tiskarna, Ptuj. Uredništvo: 62250 Ptuj, Rajšpova 12. Rokopisov ne vračamo. Glasilo je oproščeno temeljnega prometnega davka na podlagi mnenja sekretariata za informacije pri IS SR Slovenije št. 421/1-72 z dne 30. maja 1977.